

בש"פ 4266/18 - פלונית נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 4266/18

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות

המבקשת בתיק 1078402/11: פלונית

נ ג ד

המשיב בתיק 1078402/11 : פלוני

הודעת בית הדין הרבני האזורי בחיפה מיום 30.5.2018 לפי סעיף 7א(ב) לחוק בתי דין דתיים (כפיית ציות ודרכי דיון), התשט"ז-1956

בשם המבקשת: עו"ד רינה פוליטי

בשם המשיב: עו"ד שלמה מושיץ

בשם היועץ המשפטי לשיפוט

הרבני: עו"ד ד"ר רפיח רכס

החלטה

זו הודעה לפי סעיף 7א(ב) לחוק בתי דין דתיים (כפיית ציות ודרכי דיון), התשט"ז-1956 (להלן: חוק כפיית ציות) מאת בית הדין הרבני האזור בחיפה (להלן: בית הדין) שהורה ביום 30.5.2018 על מאסר המשיב בהליך שבכותרת -

עמוד 1

שהוא סרבן גט - למשך 7 ימים לאחר שלא ציית לצווים של בית הדין.

1. הצדדים בהליך שבכותרת (להלן: המשיב והמבקשת) נישאו בשנת 2006 ולהם שלושה ילדים משותפים (להלן: הקטינים). מזה כשנתיים הם חיים בנפרד וביום 5.6.2017 ניתן פסק דין בעניין גירושיהם לפיו דחה בית הדין את תביעת המשיב וקבע כי "מצוה על הבעל [המשיב] לגרש את אשתו [המבקשת]". עוד נקבע כי אם המשיב "ימאן לציית להוראת בית הדין רשאית האישה להגיש בקשה להטיל על הבעל הרחקות של רבינו תם". המשיב הגיש ערעור על פסק דין זה, שנמחק לאחר שהמשיב לא הפקיד בטוחה להבטחת כסו הוצאות המבקשת. לאחר שהמשיב עמד בסירובו ליתן למבקשת את גטה, ולנוכח בקשת המבקשת, הורה בית הדין ביום 12.11.2017 כי המשיב "חייב לגרש את אשתו בהקדם ויש להטיל עליו את הרחקות דרבנו תם וההגבלות הקבועות בחוק". במסגרת החלטה זו הטיל בית הדין על המשיב צווי הגבלה לפי סעיף 2(א) לחוק בתי דין רבניים (קיום פסקי דין של גירושין), התשנ"ה-1995 (להלן: חוק קיום פסקי דין) שבהם אסר עליו - בין היתר - לצאת מהארץ; לקבל, להחזיק או לחדש רישיון נהיגה; לעסוק במקצוע שהעיסוק בו נדרש לפי דין; וכמו כן לפתוח או להחזיק חשבון בנק.

2. המשיב עמד במריו וסירב לגרש את המבקשת. ביום 30.5.2018 התקיים דיון בפני בית הדין בעניין סירובו של המשיב ליתן גט למבקשת, במהלכו הודה המשיב כי הוא הפר את הצווים שהוטלו עליו ונהג ברכבו (פרוטוקול הדיון מיום 30.5.2018, שורות 57-58). בתום הדיון, ולאחר ששוחח עם הצדדים בנפרד, הורה בית הדין לאסור את המשיב למשך 7 ימים לפי סעיף 7(א) לחוק כפיית ציות. נקבע כי ככל שהמשיב יסכים ליתן למבקשת גט הוא זכאי להופיע בבית הדין ומעת אישור הגט יפקע צו המאסר לאלתר. בית הדין קבע דיון מעקב בעניין ליום 3.6.2018. בהחלטה תיאר בית הדין כי במסגרת הדיון עלתה "שוב ובייטר שאת סרבנות הבעל למתן גט שלא כדין באמתלא של משמורת הילדים". בית הדין ציין כי הוא התרשם מ"התנהגותו האובססיבית של הבעל כלפי האישה ממנה עולה בבירור לגביו טענת האישה כי אין אדם דר עם נחש כפיפה אחת, וכי אין מדובר רק במאיסות האישה כלפיו סובייקטיבית אלא בבעיה אמיתית של אופיו הקשה והבלתי נסבל של הבעל".

3. משהודע לי דבר המאסר, כאמור לעיל, הוריתי לצדדים להתייחס להחלטה בעניין זה. המשיב סבור כי יש לשקול בשנית את מאסרו. לדבריו ההחלטה בעניין מאסרו לאחר שהפר את צו ההגבלה ונהג ברכבו, ניתנה ללא זיקה לשאלת הסכמתו ליתן למבקשת גט. המשיב הטעים כי הוא נכון ליתן למבקשת גט באופן מידי, לאחר שהצדדים יגיעו להבנות בעניין משמורת הקטינים והסדרי הראיה שלהם - עניין המצוי במשא ומתן בין הצדדים. המשיב הטעים כי מאסרו אינו מקדם את הסכמתו לתת למבקשת גט, ו"דחיקתו לפינה בדרך של שליחתו לבית סוהר, ואך ורק על מנת ליצור עליו לחץ תביא להמשך העיכוב בפתרון הסכסוך".

4. המבקשת סומכת ידיה על החלטת בית הדין. לדבריה, המשיב הוא "סרבן גט סידרתי" המסרב לתת לה את גטה משך כשנה ולאחר שהצדדים מנהלים הליכים ביניהם מזה כשנתיים. המבקשת הדגישה כי המשיב הפר את צווי ההגבלה שניתנו בעניינו והוא מפר את הוראות בית הדין בעניין קיום מפגשים עם הקטינים בטענה כי מעת שבית הדין הורה לו שלא להשתמש ברכב אין לו דרך להגיע למפגשים (זאת, כאמור בעוד שאף לדברי המשיב עצמו הוא הפר את הצו ונהג ברכב). על כן, לטענתה שחרורו של המשיב ממאסר בשלב זה יכשיר את התנהלותו המתעמרת, לדבריה, של המשיב שנמנע מלקיים את החלטת בית הדין בעניין גירושי הצדדים.

5. היועץ המשפטי לשיפוט הרבני סבור אף הוא כי אין מקום להתערב בהחלטת בית הדין. לדבריו, המשיב הוא

סרבן גט משך תקופה ארוכה ש"משאירה אישה צעירה מטופלת בילדים 'עגונה' ותלויה בין שמים וארץ". נטען כי בית הדין נקט נגד המשיב סנקציות הדרגתיות כדי שאלו יביאו אותו לתת למבקשת את גטה. היועץ המשפטי לשיפוט הרבני הדגיש כי עד כה הוטלו על המשיב צווי הגבלה בלבד מכוח חוק קיום פסקי דין, וזאת לנוכח רצונו של בית הדין להימנע משימוש בסנקציה של מאסר לפי החוק הנ"ל בטרם שמוצו אפשרויות מידתיות יותר ופוגעניות פחות שיש בהן כדי להביא את המשיב לקיים את פסק הדין ולתת למבקשת גט. הוטעם כי ההחלטה לאסור את המשיב מכוח חוק כפיית ציות, המקים לבית הדין סמכות לפי פקודת ביזון בית המשפט (להלן: הפקודה), ניתנה לנוכח הפרתו את צווי ההגבלה שהוטלו עליו. הודגש, כי הטלת קנס כספי על המשיב אינה יעילה נוכח ההליכים הכספיים שכבר ננקטים כנגדו בהוצאה לפועל בגין חוב המזונות, וזאת לצד העובדה שהטלת קנס במקרה זה אינה הולמת את חומרת ההפרה ואת השלכותיה כלפי המבקשת. לבסוף, ציין היועץ המשפטי לשיפוט הרבני כי צו המאסר שהוצא למשיב יפקע לאלתר ככל שיחדל מסירובו וייתן למבקשת גט בלא התניית תנאים.

6. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים באתי לידי מסקנה כי אין מקום להתערב בהחלטת בית הדין שהפעיל את סמכותו מכוח סעיף 7א(א) לחוק כפיית ציות. הסעיף האמור קובע כי לבית הדין הרבני, כשהוא דן בעניין שבסמכות שיפוטו, יהיו כל הסמכויות לפי סעיפים 6-7 לפקודה. סעיף 6(1) לפקודה קובע כי לבית משפט תהא "הסמכות לכוף אדם בקנס או במאסר לציית לכל צו שניתן על ידם". בפסיקתנו נקבע לא אחת כי תכלית הסנקציה הקבועה בסעיף 6 הנ"ל אינה עונשית והיא נועדה להביא בעל דין סרבן לקיים צווים שיפוטיים (בש"פ 701/18 פלוני נ' פלונית, פסקה 6 (11.2.2018) (להלן: עניין פלוני)). כפי שצינתי בעניין פלוני, הגם שסעיף 6 לפקודה אינו קובע גבול עליון או תחתון למשך המאסר שאותו רשאי בית המשפט להטיל לצורך כפיית הציות, אין מדובר בסנקציה בלתי מוגבלת והיא נגזרת ממידת ההכבדה הדרושה כדי להשיג את המטרה של ציות לצו הרלוונטי (שם, שם; ראו עוד ע"פ 6658/05 פרידמן נ' קבוצת לב אופיר בע"מ, פסקה 9 (8.6.2006)). על כן, נפסק כי נקיטת הסנקציות הקבועה בפקודה תעשה רק מקום בו לא ניתן להביא לקיום הצו השיפוטי באמצעים פוגעניים פחות, ורק ככל שהטלת הסנקציה עשויה להביא לקיום הצו השיפוטי (בש"פ 2137/16 פלונית נ' פלוני, פסקה כג (20.3.2017)).

7. יישום האמור על ענייננו מוביל אל המסקנה כי אין מקום להתערב בהחלטת בית הדין. זאת שכן אין מדובר בהפרות של מה בכך והמשיב בדיון שהתקיים ביום 30.5.2018 אף הודה בהפרת ההגבלות שהוטלו עליו בדבר איסור נהיגה ברכב. כמפורט בעמדת היועץ המשפטי לשיפוט הרבני, המשיב נמנע משך תקופה ארוכה מאוד מלקיים את פסק הדין שניתן בעניינו והורה לו ליתן למבקשת את גטה. על חומרת התנהגות מעין זו ועל הפגיעה שנגרמת בעטייה למבקשת אין צורך להכביר מילים, וכבר נפסק כי על בית הדין הרבני ועל בתי המשפט להילחם בתופעה זו מלחמת חורמה (בג"ץ 4686/15 פלוני נ' בית הדין הרבני הגדול בירושלים, פסקה 5 (20.8.2015)). במקרה דנן המשיב נמנע משך תקופה ארוכה מלקיים את פסק הדין ולתת למבקשת גט. בית הדין הטיל עליו מגבלות מכוח חוק קיום פסקי דין ובצדק ציין היועץ המשפטי לשיפוט הרבני כי תחילה בחר בית הדין בנתיב פוגעני פחות שיש בו כדי להביא לקיום פסק הדין. אולם, משעה שהמשיב מפר את הצווים שניתנו בעניינו, ועל כך אין מחלוקת, דומה כי לא נותרה בידי בית הדין ברירה אלא לנקוט בסנקציה שתביאו לקיים את הצווים האמורים - בתקווה שכך תיסלל הדרך גם לקיום פסק הדין. בשים לב לעמדת היועץ המשפטי לשיפוט הרבני לפיה סנקציה של קנס כספי לא תועיל בנסיבות המקרה דנן, אני סבורה כי החלטת המאסר של בית הדין מאזנת נכונה בין השיקולים השונים ולא ראיתי מקום להתערב בה.

לבסוף, יש לזכור כי ככל שהמשיב יחליט לקיים את פסק הדין ולתת למבקשת את גטה צו המאסר בעניינו יפקע לאלתר. בהקשר זה יוער כי בית הדין קבע דיון תזכורת במעמד הצדדים ביום 3.6.2018, שאף במהלכו, כך יש לקוות, יוכל המשיב לשנות את עמדתו וכפועל היוצא מכך אף להביא לשחרורו ממאסר.

סוף דבר - לא ראיתי מקום לעשות במקרה דנן שימוש בסמכות הקבועה בסעיף 7א(ב) לחוק כפיית ציוד ולהורות על ביטול מאסרו של המשיב.

החלטת בית הדין מיום 30.5.2018 - תעמוד בעינה.

ניתנה היום, י"ז בסיון התשע"ח (31.5.2018).

ה נ ש י א ה
